

Виходить в Львові ще Вторника, Четверга и Суботи крім руских святъ о 5-й год. поп. Литер додатокъ «Библиотека найнйм. повѣстей» виходить по 2 печат. аркуші кожного 15-го и послѣдняго дня кожного мѣсяца. Редація «Администрація» подъ Ч. 44 ульця Галицка. Рукописи звертаються лиш на попередне застереженнє оглашеннє приймаються по цѣнѣ 6 кр. бѣт одиом трочкѣ печатной, въ рубр. «Надбодане» по 20 кр. а. в. Редіація неопечатаній вѣдлий бѣт порта. Предплату и инсераты приймають: J. Львовъ Адм. Инстрація «Дѣла». J. Видин Haasenstein & Vogler, Wallberggasse 10; M. Dukas, Kiemergasse 13; G. L. Daube & Singerstrasse 11 a.; Rudolf Mosse; F. A. Richter Co., Nibelungengasse 4. Въ Франкфуртѣ M. Haasenstein & Voegler, E. L. Daube & Co. Въ Парижі Agence Havas. Въ Поглер, E. L. Daube & Co. Въ Варшавѣ Agence Havas. Въ редакція «Кіевской Старини» въ Кіевѣ, почтовой уряды и «Газетно Бюро» В. Ф. Зама въ Одесѣ Дерзавская ул. д. Радли 9.

ДѢЛО

Предплата на «Дѣло» для Австріи: для России: на цѣлый рікъ . . . 12 ар. на цѣлый рікъ . . . 12 рубл на півъ року . . . 6 ар. на півъ року . . . 6 рубл на чверть року . . . 3 ар. на чверть року . . . 3 рубл съ дод. «Библиотека»: съ дод. «Библиотека»: на цѣлый рікъ . . . 16 ар. на цѣлый рікъ . . . 16 рубл на півъ року . . . 8 ар. на півъ року . . . 8 рубл на чверть року . . . 4 ар. на чверть року . . . 4 рубл на самъ додатокъ: на самъ додатокъ: на цѣлый рікъ . . . 5 ар. на цѣлый рікъ . . . 5 рубл на півъ року . . . 3 ар. на півъ року . . . 3 рубл на чверть року . . . 1 ар. на чверть року . . . 1 рубл съ дод. «Библиотека»: на самъ додатокъ: на цѣлый рікъ . . . 19 ар. на цѣлый рікъ . . . 6 ар. Поодиноже число коштує 12 кр. а. в.

Просимо поспѣшити съ присылкою предплати и залеглостей.

При правыборахъ въ Долинщинѣ

(розумѣемо територію всѣхъ трехъ судовыхъ повѣтѣвъ) дѣлися печуваній и вопіючій неправильности. Въ остатній хвилі одержуемо дописъ про выборы въ Перегінську, котре дає 9 выборцѣвъ. Першій правыборы зъ 16 с. м., котрї мимо всѣхъ подступѣвъ выпали для Русинѣвъ користию, уцѣважило ц. к. старство долинське на подставѣ жидѣвского рекурсу. При другихъ правыборахъ д. 25 с. м. выбрапо при вопіючихъ незаконностяхъ 6 жидѣвъ и 3 жидѣвскихъ поплечникѣвъ-христіанъ. До 100 громадянъ-христіанъ внесло протестъ до ц. к. старства, а коли не буде дана имъ справедливість въ короткій дорозѣ, заповѣли свои жалобы до ц. к. намѣстництва и министерства. Повный описъ выборѣвъ въ Перегінську подамо на другій разъ. Хотай то выпадѣ вже въ самъ день выборѣвъ, а все таки годъ буде не показати свѣтови, якъ то у насъ переводятся выборы...

Въ справѣ именованія директора львовской школы им. Марк. Шашкевича.

Не можемо не признати, що справу вавсованія руской народной школы у Львовѣ тепершнѣя репрезентація мѣска порѣшила съ вырорумѣвемъ духовыхъ интересовъ рускихъ мешканцѣвъ мѣста Львова и съ повнымъ достоинствомъ. Школа та числитъ нынѣ до 150 ученикѣвъ и дасть Богъ буде ровиватися въ хосенъ народу и краю. Поруку на то поспѣдемо именно въ зборѣ учительскимъ той школы, вложенѣмъ щасливо въ томъ роцѣ въ людей, повныхъ ревности для своего званія и не жалующихъ нѣ трудовъ для самой школы, нѣ помочи матеріальной для бѣдныхъ школярѣвъ. Рѣвно-жъ и п. президентъ мѣста Львова якъ давнѣйше такъ и теперъ опѣкуєсь сею школою и неравъ приходитъ ей по силамъ съ матеріальною помочию. Управу школы веде п. Гамота, а при нѣмъ трудятся успѣшно давнѣйшій учитель, пп. Должидкій, Бандуровичъ

и Танчаковскій. Дальше катихить о. Чапельскій, учителька придана до науки робѣтъ жѣночихъ и одинъ помѣчникъ.

Теперъ приходится до сталого обсадження двоухъ етатовыхъ старшихъ учительѣвъ той школы, въ котрыхъ одинъ маа заравѣмъ бути директоромъ, и тутъ щасливо почате дѣло на жалъ починає вже псуватися. О скѣлько зачуваемо, то певна горетка людей працов надѣтымъ, щобъ етатовъ мѣсца учительскій, а именно посада директора, дѣстались въ неоповѣдній руки, а вже нѣкакъ въ руки тыхъ людей, котрї доси коло ровною сеи школы трудилися. Окружна Рада шкѣльна, на представленнє п. Дѣдицкого (учителя при семинаріяхъ учительскихъ и тымчасового вастунника инспектора мѣсцевого), поставила именно на першѣмъ мѣсци въ тернѣ на посаду директора чоловічка, котрый нѣ въ роду не єсть Русиномъ, нѣ не умѣє руского языка, нѣ не єсть греческого обряду. Чоловѣкомъ тымъ єсть п. Петрашкевичъ, шуринъ того радного, о котромъ гр. Таффе недавно выравнєся (при нагодѣ коли той кравецъ выславъ до него телеграму въ справѣ д-ра Зыбликевича), що се не єсть eine massgebende, але eine massnehmende Person. Зъ-разу не хотѣли мы вѣрити, щобъ референтъ окружной Рады мѣгъ поважитися поставити такого кандидата на першѣмъ мѣсци на управителя школы руской. Але сказано намъ, що се фактъ и съ тымъ фактомъ мусимо нынѣ числитися. Окружна Рада шкѣльна сама мабутъ вдивувалася предложеньемъ п. инспектора, и даятого треба було довшою дебаты, чтобы кандидатъ перейшовъ болѣеюшю кѣлькохъ голосѣвъ. Противъ той кандидатуры протестувавъ въ Радѣ справедливо о. крм. Павлякѣвъ.

Справа вѣйшла ѳттакъ на засѣданнє магистрату. Коло дѣла ходжено добре. Але и тутъ прононованый п. Дѣдицимъ Петрашкевичъ удержався въ проповици лишь однымъ голосомъ, а делегатъ Рады, професоръ университета д-ръ Рошковскій, вложивъ свое veto, выходячи въ становиска, що по Божимъ и чоловічимъ законамъ руской школы належится таки директоръ Русинъ.

Сего четверга (25 л. падолиста) мала надѣ сею саравою нараджуватися V. секція

Рады мѣсской, але референтъ не явился на засѣданно. Може се и лучше сталоє, бо дано намъ тымъ самымъ случайнѣсть поднести въ той справѣ въ им-ни Русинѣвъ львовскихъ голосъ и просити членѣвъ V. секція, чтобы вволили цѣле дѣло взяти подѣ арѣлу равгау, именно изъ стороны педагогичной, и не допустили до аномалии, проектованой п. инспекторомъ.

О рѣвнородныхъ закулисовыхъ роботахъ горетки шовинистѣвъ, попирающей п. Петрашкевича подѣ командою его шуринѣ, на разѣ не хочемо вгадувати, хотий не будемо могли ихъ промовчати, наколи-бъ ти роботы мали який усѣхъ. Въ надѣи ѳтже, що вже V. секція не допуститъ до того, чтобы веденье руской школы поручено чоловічкови до того воєвѣмъ неспособному, ще разъ повторяемо до неи наше представленнє.

Изъ справозданія Выдѣлу краєвого.

Мѣжъ справами, якій Выдѣлъ краєвий приотовивъ и намѣряє предложити сего року Сеймови, находимо слѣдующій:

I.

Справу екасованія рускихъ святъ обходженыхъ въ заведеняхъ науковыхъ у вѣхѣднѣй Галичинѣ. На засѣданно Сейму зъ 27 вересня 1884 р. Сеймъ ѳтотунивъ Выдѣлови кр. петицію ѳдѣлу гал. товариства педагогичного и петицію дѣдча Едмунда Краєвского о «рѣвнаннє вѣхѣднѣй Галичинѣ що-до овать обходженыхъ въ заведеняхъ науковыхъ съ иными частями монархїи» або иными словами о екасованнє рускихъ святъ въ школахъ на Руси. Сеймъ поручавъ Выдѣлови кр. справу тую въ порозумѣннѣ съ правительствомъ и Ординаріатами розслѣдати и Сеймови предложити дотычній внесєня. Выдѣлъ кр. удавоє спсємєнно днѣ 21 падолиста 1884 р. до ц. к. намѣстництва и до Консиоторїи митрополитскихъ обрядѣвъ латиньского, гречкого и брменьского у Львовѣ, а такожъ до обоухъ епископскихъ Консиоторїи въ Перемишлѣ съ просьбою, высказати овою гадку въ тѣмъ дѣлѣ. Вѣй Ординаріаты прислали вже Выдѣлови кр. овои погляды (якѣ не сказано), а ожидає ще лише гадки ц. к. намѣстництва!

Не сумнѣваемоє, що рускї консиоторїи му-

роєвъ Батїа, штука малярока вже вдомащивалася на Руси и сконцентровалася ѳттакъ въ Вильнѣ.

роєвъ Батїа, штука малярока вже вдомащивалася на Руси и сконцентровалася ѳттакъ въ Вильнѣ. Въ половинѣ XV або на початку XVI вѣку повстали у насъ на вѣбрѣ греческихъ подручникѣвъ малярокихъ овои мѣсцевѣ «Подлинники», въ котрыхъ або мѣстнѣноє вѣрѣцѣ до композицій церковныхъ, або въ широкѣмъ ошѣи подавалася правила до церковной живописи. Въ «Подлинникахъ» тыхъ подыбуемо однакожъ богато варіантѣвъ, котрї выробились вже на Руси на подставѣ Акатистѣвъ. Въ Акатистѣхъ бо (въ кондакахъ и икосахъ) вычислюются вѣй подробности зъ житїя Богородицѣи або святого и тѣ то подробности олицетворяє ѳттакъ живописецъ на овоихъ иконахъ. Чимъ познѣйшїи вѣки, тымъ болѣея оригинальнѣсть вывѣляеся въ композиціяхъ рускихъ и тымъ дальше ѳтходитъ она ѳтъ первѣотныхъ византийскихъ вѣзорѣвъ.

Зъ Руси перейшла штука малярска поволи и въ Московщану. Сталоє то именно, коли въ 1168 р. Андрїй Боголюбскїй (зъ Суздальї) розграбивъ Кїєвъ и забравъ зъ ѳтѣи навѣтъ животорну икону Божои Матери. Штука та заковстєнѣла тамъ однакожъ на довгїи вѣки и доперва въ XVIII вѣку, въ добѣ ѳтродженїя почала на ню выдѣлывати штука захѣднѣя. Нынѣ въ Московщанѣ суть дѣй школы: Петербурка, зовѣмъ европейка, и такъ звана школа Суздальцѣвъ, котра ѳтзначаєся надѣршнѣмъ консерватизмомъ старинныхъ формъ иконографичныхъ. Обѣ школы ненавидѣтъ себе.

Малярство на Руси пережило зовѣмъ ишиѣ фазы въ овоихъ ровноє. Коли Русѣ прилягла до Литвы, а ѳттакъ вразѣ съ Литвою наблизилася до Польщѣ, то не обѣйшлоє безъ вилывѣвъ за-

II.

Справу утраквизму въ школахъ середнихъ. На засѣданно Сейму зъ 19 сѣчня 1886 р. Сеймъ, залагоджующи справозданнє комисїи шкѣльной, нѣвъ внесєня пос. Романчука ухваливъ таку резолюцію: «Поручаєся Выдѣлови краєвому, чтобы въ порозумѣннѣ съ ц. к. краєвою Радою шкѣльною розваживъ, о скѣлько бы можна въ мыслѣ вѣвєєня поданого пос. Малецкимъ д. 2 сѣчня 1886 р. постоєнноє завети въ дѣлкахъ школахъ середнихъ вѣхѣднѣй Галичинѣ выклады дѣлныхъ предметѣвъ выключно въ языкѣ рускомъ обовязующїи вѣйхъ ученикѣвъ зарѣвно, и чтобы на наблизшѣй сесїи поставивъ Сеймови ѳповѣдїи внесєня.»

Выдѣлъ кр. поїшовъ дальше, якъ єму поручивъ Сеймъ, бо не самъ въ порозумѣннѣ съ кр. Радою шкѣльною рѣшивъ тую справу, але удавоє спсємєнно д. 12 марта 1886 р. до Академіи Наукъ въ Краковѣ, до Сенатѣвъ университетскихъ у Львовѣ и Краковѣ и до товариства учительѣвъ шкѣлъ высшихъ у Львовѣ съ просьбою о высказаннє погляду на внесєннє пос. Малецкого, а д. 8 сѣчня 1886 р. удавоє, поєля поручєня Сейму, и до кр. Рады шкѣльной въ томъ дѣлѣ. До часу оголошеннє справозданнє Выдѣлу кр. не надѣдалася єму овоєи ѳповѣдїи одна лише кр. Рада шкѣльна. То однакожъ доєи може вже наотушило, а на всякій способъ наступитъ передѣ зобращємъ Сейму.

Не можна сумнѣватися, що Выдѣлъ краєвий поставитъ въ той справѣ внесєннє, чтобы надѣ проектомъ утраквизму Сеймъ перейшовъ до порядку дневного — и на томъ конєць. Але чи въ такїи способѣ Выдѣлъ и Сеймъ гадають убити поднесєну пос. Романчукомъ жизненну и пєкучу для Русинѣвъ реформу шкѣлъ на Руси?! Коли такъ, то она на блуднѣй дорозѣ. Кожда орава жизненнѣя, условлена фактичнѣи и обставинами, не даєтся убити за мовчаннємъ або аводженнємъ єи до абсурду. Она за часокъ зновъ вырываетъ передѣ очи въ правдивѣитъ, природнѣи видѣ. Сказано: выжена природу дверма, она вертєє ѳкномъ. И рускї послы внесєнями, а самъ

Выстава Археологична устроєна у Львовѣ въ 1885 р.

(Конєць.)

Малярство руске представлено въ выдав нацѣвъ на дванадєати таблицѣхъ, а дуже цѣнну розвѣдку о нѣмъ написавъ проф. Марїанъ Соколовскїй. Зъ розвѣдки сеи вымаємо замѣтнѣйшїи гадки.

Проє. Соколовскїй уважає малярство руске итѣвою малярства византийского. Поозднєе черпало овою ону зъ двоухъ жерелъ, именно зъ старинныхъ переказѣвъ и зъ монастырского житїя религиозного. Характеристакою єго була вѣрѣнѣсть для певныхъ традицієи переданыхъ формъ, а майже стереотипнѣя иконографичнѣя приписы, що зъ горы означували композицію. Маляръ не жалъ про-то иѣякои або поспѣдавъ лашъ дуже малу свободу въ малярваннѣ. Другїи ооборъ Никейскїй давъ именно уставъ: Non est imaginatio structura pictorum inventio, sed ecclesiae legislatio et traditio, и сего устава, съ малыми лишь вымѣннѣя, держалася малярство на Вѣхѣдѣ ѳтъ VIII до XII вѣку. Оригиналы зъ того часу не доїшли до насъ, але задержалася миниатурнѣя вѣзорѣвъ, уложенъ Мануиломъ Палеологомъ зъ Суздальї, — Раєвелемъ Вѣхѣду — котрыхъ малярѣ византийскїи тѣсно придержувалися. Одинъ зъ такихъ вѣзорѣвъ: «Ермїяна въ Зургарѣхъ» дохвалася именно на горѣ атоьской и єго ѳтѣлѣли французскїи археологїи Дидронъ и Дюранъ въ 1839 р. Вѣй композиціи, тамъ же умѣщєнѣ, ѳтзначаются, якъ въ загалѣ византийскїи, торжественнѣи настроєнѣи, величавоєтєю и по-

вагою лицъ, котрї маляръ кидавъ або на золоте тло мозаиковымъ оспособомъ, або на темно голубу основу лѣнїйшою краскою.

На Русѣ прїйшла византийка штука вразѣ съ христїаньствомъ, т. є. въ X на XI вѣкѣ, ѳтже-жъ въ самѣи розцвѣтѣ. Першїи и оправдѣ монументальнѣя церква, будованїи въ Кїевѣ та Новгородѣ Володимирѣ, Ярославѣ та Святѣполкомѣ II, а именно въ Кїевѣ Софїйскїи Соборъ та церква Успенїя (Печерока Лавра, арубинована 1240 Бату-Кганомъ) и другїи були украшенїи величавыми композиціями византийскихъ мозаикѣвъ и живописцѣвъ. Першнѣи рускимъ малярѣмъ, що вышѣвъ зъ сеи школы, бувъ чернецъ печерокїи Олимпїй. Онъ самъ, якъ и єго численнїи ученики, котрыхъ имена однакожъ не доїшли до насъ, першїи простєрли византийску иконографію на Руси. На видѣ тыхъ иконъ ѳтзначалася, якъ свѣдѣчати сучаснїи лѣтописи, небо передѣ очами вѣрнѣхъ. Зъ-разу малярванно головноє стѣны церкви, поїзнѣйше доперва иконостаєи. Дєлнѣи фрески и мозаики зъ тыхъ часѣвъ дохвалася на щастьє до тепєрь. Именно въ церкви св. Микханѣа, такъ званого Золотоверхѣ-микханѣевского монастыря въ Кїевѣ, заховалася зъ 1108 р. Тайна Вечера въ мозаикѣ.

Печерока Лавра ѳталася ѳттакъ розоаднѣкомъ малярства на Руси. Вѣзорѣвъ малярства византийского приѣвъ сюда имовѣрно зъ горы атоьской св. Антонїи печерокїи въ 1051 р., а иєкелнѣя ту штуку ѳттакъ Теодозїи и другїи. Въ XII вѣку поспѣє Кїєвъ дороговѣннѣи зобрѣннѣи миниатурѣ византийскихъ, малярныхъ на пергаментѣ. Коли въ XIII вѣку Кїєвъ паде подѣ уда-

хѣднѣхъ на малярство руске. Докладно означити сеи вилывъ нынѣ однакожъ годѣ, бо не достає певныхъ даныхъ до ѳцѣнєня. Але при томъ треба замѣтити, що малярство руске вилывало дуже значно и на иконографію польску. Съ приходѣмъ Ягайла до Польщѣ (1386 р.) приходитъ малярство руске на краковскїи Вавєль. Ягайло, омыъ рускою княгинѣю Юліяннѣю, выхованнѣи перѣбно въ вѣрѣ руской, любивъ византийско руску штуку, спровадивъ въ 1393 и 1394 роцѣ рускихъ малярѣвъ зъ Вильна до Кракова и велѣвъ имъ малярвати въ рускомъ ѳтило компаты своєи оспальнѣ. Малювали тѣ живописцѣи и костєлѣ на Лыбѣй Горѣ. Шкода лишь, що останки сеи штуки загинули зъ вѣками. Здаєся однакожъ, що окраємъ тѣ были найвраснѣи творами тогдѣшного руского малярства. Тогдѣ и прїйшло до Польщѣ званнѣя руского подобнѣго хрєста.

Вилывъ руского малярства на Польщу тымъ однакожъ ще не покѣчинєся. Четверта жїнка Ягайла, Зєїна або Зонка, княжна Гольшаньска, Русинка, повзла гадку добудовати до катедрѣ Вавєлокои двѣ боковѣ каплицѣ. Желаннє єи довершєвъ омыъ Ягайла Казимирѣ. И тѣ каплицѣи малярвали и декорували русонѣ малярѣ въ першѣи половинѣ XI вѣку. Стнѣя будовы обоухъ каплицъ єсть готичнѣя, припоровленнѣя до будовы костєла, але орнаментнѣя чисто руска. На щастьє, вся та орнаментнѣя съ малыми змѣннѣи и поправками познѣйшими дохвалася до нашихъ часѣвъ. И въ тыхъ то малюнкѣвъ уїєчено на выставѣ археологичной множество такъ званыхъ «калькѣ», т. є. ѳбтычкѣвъ на полотнѣ, а и въ выдавнцѣи ц. Вєржбїцкоєи найшии она ѳтпо-

